

ขบวนการเคลื่อนไหวภายใต้ระบอบเผด็จการ :
กรณีศึกษาปัจจัยทางการเมืองและยุทธวิธีการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนรักบ้านเกิด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2559

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ขบวนการเคลื่อนไหวภายใต้ระบอบเผด็จการ : กรณีศึกษาปัจจัยทางการเมืองและยุทธวิธีการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนรักษ์บ้านเกิด

SOCIAL MOVEMENT UNDER DICTATORSHIP: A CASE STUDY OF THE POLITICAL FACTORS AND THE STRATEGIC MOVEMENT OF THE KON RAK BAN KERD GROUP

สุทธิเกียรติ คชโส 5538435 HPRP/M

ศศ.ม. (สิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว, Ph.D., วัชรฤทัย บุญธินันท์, Ph.D.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาพลวัตด้านยุทธวิธีการต่อสู้ของขบวนการเคลื่อนไหวและปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการเคลื่อนไหว ในกรณีศึกษากลุ่มคนรักษ์บ้านเกิด ที่เคลื่อนไหวต่อต้านสัมปทานเหมืองแร่ในพื้นที่ของชุมชนในช่วงระหว่างปี 2550-2558 การศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม งานวิจัยพบว่าขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนรักษ์บ้านเกิดมีพัฒนาการเรียนรู้เรื่องกระบวนการต่อสู้ส่วนหนึ่งจากนักพัฒนาองค์กรพัฒนาเอกชนที่เข้าไปทำงานด้วย ทำให้ขบวนการชาวบ้านมีการปรับเปลี่ยนยุทธวิธีการต่อสู้ภายในพื้นที่ มีการสร้างเครือข่ายนอกพื้นที่และการต่อสู้โดยใช้องค์กรการเมืองระดับท้องถิ่น ส่วนปัจจัยทางการเมืองภายนอกขบวนการที่ส่งผลต่อยุทธวิธีการเคลื่อนไหวโดยเฉพาะหลังการรัฐประหารในปี 2557 มี 4 ปัจจัยหลัก คือ 1) นโยบายรัฐที่แย่งชิงทรัพยากรและละเมิดสิทธิชุมชน โดยเฉพาะนโยบายและกฎหมายแร่ 2) มาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองของประชาชนอย่างเด็ดขาดหลังรัฐประหารผ่านประกาศ/คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และกฎหมายที่ตราขึ้นควบคุมการชุมนุมสาธารณะ 3) กลไกสิทธิ/การมีส่วนร่วมของประชาชนที่จำกัดมากขึ้น และ 4) ฝ่ายต่อต้านขบวนการโดยเฉพาะบริษัทที่ได้รับสัมปทานแร่ซึ่งทำงานร่วมมือกับรัฐ ภายใต้โครงสร้างโอกาสทางการเมืองในช่วงหลังการรัฐประหารเช่นนี้ส่งผลให้การเคลื่อนไหวของกลุ่มคนรักษ์บ้านเกิดปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การต่อสู้จากเดิมเคลื่อนไหวผลักดันรายประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นการต่อสู้ในพื้นที่ทางการเมืองมากขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในระดับนโยบาย

คำสำคัญ : ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม / ระบอบเผด็จการ / เหมืองแร่ทองคำ / พลวัต / ยุทธศาสตร์

SOCIAL MOVEMENTS UNDER DICTATORSHIP : A CASE STUDY OF THE POLITICAL FACTORS AND THE STRATEGIC MOVEMENT OF THE KON RAK BAN KERD GROUP

SUTTIKIAT KHOTCHASO 5538435 HPRP/M

M.A. (HUMAN RIGHTS AND PEACE STUDIES)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : BENCHARAT SAE CHUA, Ph.D.,
VACHARARUTAI BOONTINAND, Ph.D.

ABSTRACT

This thesis researched the dynamic strategic struggle of the social movement and the political factors affecting the Kon Rak Ban Kerd Group. This villager group opposed the mining concession which operated in Loei province from 2007. The research methodology comprised the analysis of qualitative measures which consisted of documentary research, the in-depth interview, and the participant observation. The thesis detected that the progress of the Kon Rak Ban Kerd Group's social movement was developed by Non-Governmental Organizations (NGOs) who were participating in their movement. As a result, the villager's movement altered the strategic movement which operated within their areas. They had established an outside-networking group and utilized a local government as a tool in order to sharpen their strategic movement. With regard to the other factors, the thesis finds that after the coup of 2014, there were four external political factors which affected the villages' strategic movement; 1) The State Policies which seized natural resources and violated community rights, especially the policies and laws related to mine resources. 2) The preventative measures absolutely prohibited people to exercise their political rights after the 2014 coup, which State imposed through the National Council for Peace and Order (NCPO). These announcements, orders and legislations aimed to manipulate public assembly. 3) The rights mechanism and public participation process were dramatically restricted, and 4) the anti-social movement group, in particular mining companies who obtained the mining concession, were continually working in partnership with the government. In addition, according to the political opportunity structure operated after the 2014 coup, the author pointed out that its impact directly resulted in the Kon Rak Ban Kerd Group's social movement. The villagers varied in their strategic movement pattern from campaign-only on each natural resources issue, to extending their political space into the State Policy. As a result, their problems could be considered and solved by implementing the new mining policies.

**KEY WORDS: SOCIAL MOVEMENTS / DICTATORSHIP / GOLD MINE /
DYNAMIC / STRATEGY**

207 pages